

Online vragenuur Wet collectieve warmte (Wcw)

Wetsvoorstel Wet collectieve warmte

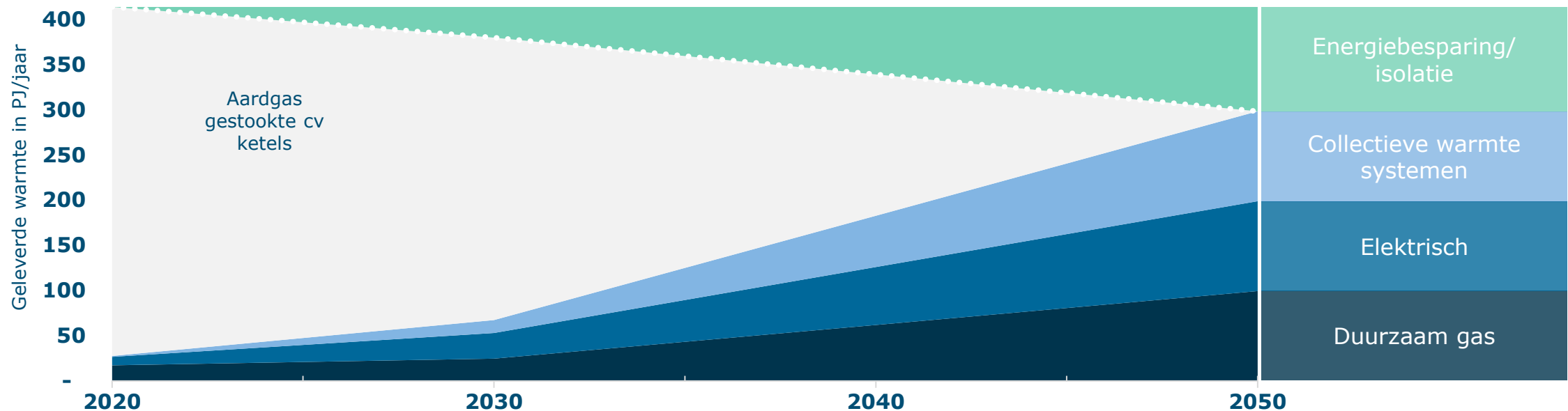
KGG – DG Klimaat & Energie / Directie
Wetgeving & Juridische Zaken

Presentatie vragen uur NPLW 16 december 2024

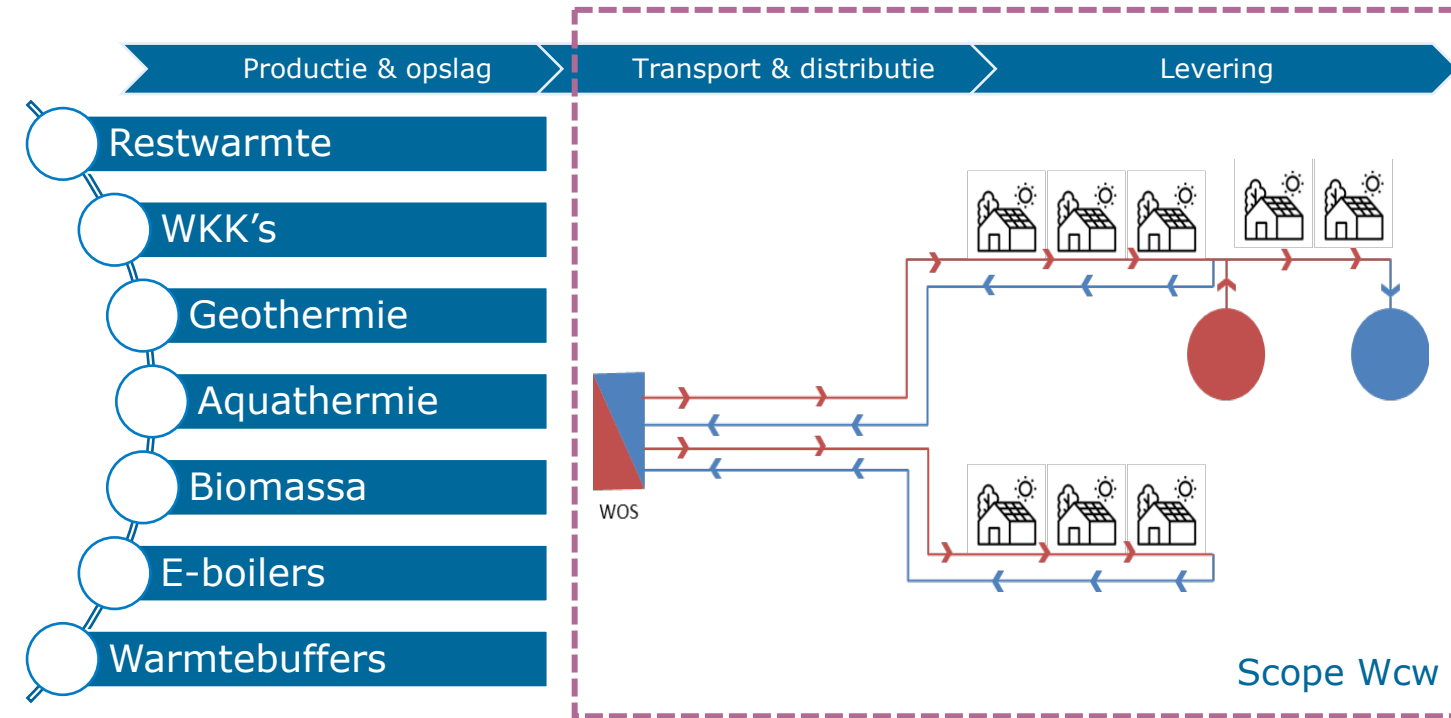
Rol van warmtenetten in de warmtetransitie

- Ca. helft eindverbruik van energie in NL gaat naar warmte (incl. industrie/glastuinbouw), w.v. gebouwde omgeving ~49%
- De gebouwde omgeving wordt met wijkgerichte aanpak verduurzaamd, MVRO+gemeenten hebben daarin de regie.
- Warmtenetten zijn de optie met laagste nationale kosten voor 15-45% van de wijken (o.b.v. NPE, onderstaande figuur is gebaseerd op PBL Startanalyse 2020 (actualisatie eind 2024) en komt uit op 1/3de) en dragen daardoor bij aan een kosteneffectieve warmtetransitie.
- Momenteel is 7% gebouwen aangesloten op een warmtenet --> **grote opschaling nodig!**
- Warmtenetten maken de benutting van duurzame warmtebronnen zoals restwarmte en geothermie mogelijk die anders onbenut zouden blijven. Dit zorgt voor additioneel energieaanbod en verlaagt de druk op schaarse energiedragers zoals groen gas, waterstof en elektriciteit.
- Ander voordeel is dat in toekomstig energiesysteem meer flexibiliteit en opslag nodig zijn voor balanceren. Warmtesystemen dragen daaraan bij.

Technische kenmerken collectieve warmte

- A. Warmtesystemen zijn lokaal van aard (warmteverlies)
- B. Belang optimale systeembalans (gesloten keten)
- C. Aanbod warmtebronnen is weinig liquide (beperkte concurrentie)
- D. Grote (lokale) verschillen in ontwikkelpotentie (bronpotentie & transportcapaciteit)
- E. Verschillende technische keuzes mogelijk (o.a. temperatuurregime, koude-levering)
- F. Interactie met het E-net (WKK's, e-boilers en warmte-opslag)

Kenmerken A t/m E wijken (sterk) af van bijvoorbeeld de E&G markt. De regulering van warmte verdient dus een specifieke vorm van regulering. Vanwege het lokale karakter van warmtesystemen en de beperkte concurrentie die op een warmtenet mogelijk is, is in het wetsvoorstel gekozen voor integrale warmtebedrijven. Dit is vergelijkbaar met drinkwaterbedrijven.

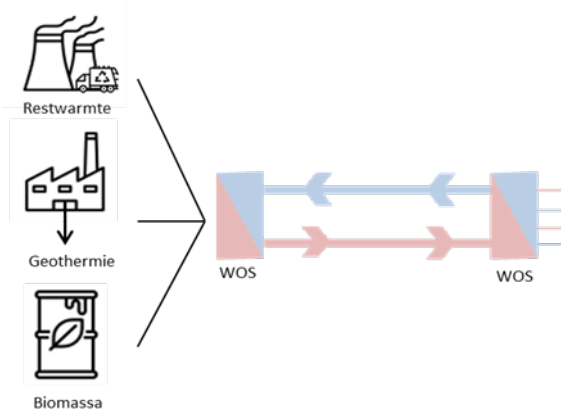

Marktordening algemeen

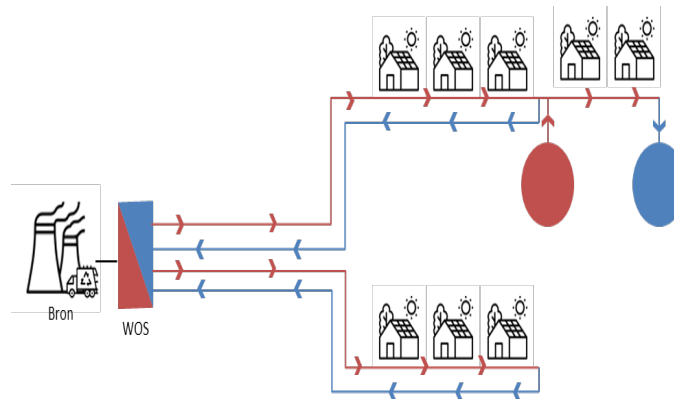
Collectieve warmtevoorzieningen: grote lokale collectieve warmtesystemen, levering aan warmte aan meer dan 1500 verbruikers

Kleine collectieve warmtesystemen: kleinschalige collectieve warmtesystemen tot 1500 verbruikers/verhuurders/VvE's

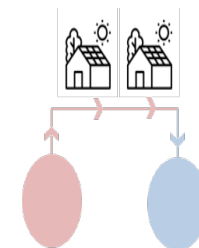
Warmtetransportnetten: ontsluiting van grootschalig aanbod van warmtebronnen t.b.v. de regionale warmtevoorziening

Warmtetransportnetten

Collectieve warmtevoorzieningen,
bijv. stadsverwarming

Kleine collectieve warmtesystemen,
bijv. blokverwarming, WKO's

Kernonderdelen wetsvoorstel

A. Marktordening

- ✓ Gemeentelijke regierol
- ✓ Publiek meerderheidsbelang
- ✓ Ander regime:
 1. Regionaal warmtetransport
 2. Kleine collectieve warmtesystemen

B. Tariefregulering

- ✓ Alternatief voor gasreferentie (NMDA)
- ✓ In stappen naar meer kostengebaseerde tarieven per warmtekavel (3 fases)
- ✓ Tarieflimiet & vereveningsfonds

C. Verduurzaming

- ✓ Minimum pad reductie broeikasgassen
- ✓ Ophaalrecht restwarmte
- ✓ Duurzaamheidsprestatie op nota verbruikers

D. Leveringszekerheid & consumentenbescherming

- ✓ De leveringszekerheid is beter geborgd.
- ✓ Consumentenbescherming voor warmte is zoveel mogelijk gelijk aan die voor E&G.

E. Overgangsrecht & ingroeiperiode

- ✓ Het overgangsrecht brengt bestaande warmtebedrijven onder de werking van de Wcw.
- ✓ Beoogd wordt investeringen in collectieve warmte gedurende de opbouwperiode van publieke realisatiekracht zoveel mogelijk doorgang te laten vinden.

Marktordening algemeen

Waarom is een publiek meerderheidsbelang noodzakelijk?

- 1) Publieke zeggenschap over de koers van het warmtebedrijf
- 2) Alleen regulering en toezicht achteraf niet effectief
- 3) Nutsvoorziening met een vitaal karakter & natuurlijk monopolie
- 4) Gemeenten hebben duidelijk aangegeven dat publiek meerderheidsbelang noodzakelijk is voor draagvlak

PBL, 2024

Hoe legitiem vinden burgers beleidskeuzes in de warmtetransitie?

Beleidskeuzes van gemeenten hebben invloed op ervaren legitimiteit

In de praktijk zullen wijkplannen voor een deel goed aansluiten op wat burgers legitiem vinden. Zo hebben burgers in principe keuzevrijheid om voor een andere warmteoplossing te kiezen, en staat in het wetsvoorstel Wet Collectieve Warmte dat nieuwe warmtenetten grotendeels in publieke handen zullen komen. Deze kenmerken van beleid ervaren burgers als legitiem.

Aangewezen warmtebedrijf:

- > Integraal warmtebedrijf
- > Warmtebedrijven met publiek meerderheidsbelang
- > Warmtegemeenschap
- > Ingroeiperiode van 7 jaar

Ander regime:

- > Ontheffingshouder klein collectief warmtesysteem (<1500 aansluitingen)
- > Warmtetransportbeheerder

Kostengebaseerde tariefregulering

Fase 1 (~2026): Combinatie van een correctie op de gasreferentie en max. tarieven

Fase 3 definitieve tariefsystematiek (~2034)

Fase 2 (~2028): Combinatie van kostengebaseerde tariefformules en max. tarieven

Keuzes kostengebaseerde tarieven per warmtekavel (fase 2 en 3)

Kostengebaseerd

- > Verbruikers betalen niet meer dan nodig
- > Warmtebedrijven verdienen hun efficiënte kosten terug met een redelijk rendement
- > Kosten zijn transparant

Per warmtekavel

- > Past bij de gemeentelijke regierol: een directe link tussen de sturingsopties van de gemeente en de eindgebruikerskosten.

Tarieflimiet

- > Excessief hoge tarieven t.o.v. het gemiddelde tarief voorkomen met tarieflimiet.

Duurzaamheid

- > Op grond van de Wcw worden ieder jaar scherpere eisen gesteld voor de maximale CO2-uitstoot
- > Uiteindelijk doel is CO2-vrij in 2050
- > Strengere controle aan de poort: duurzaamheid als onderdeel van globaal en uitgewerkt kavelplan. Toezicht op grote wijzigingen via het investeringsplan
- > Tijdelijke ontheffing mogelijk indien niet uitvoerbaar:
 - substantieel hogere kosten
 - onvoorziene of niet te beïnvloeden omstandigheden
- > Informatie over duurzaamheid op de factuur van verbruikers
- > Ongebruikte restwarmte ter beschikking stellen aan warmtebedrijf

Leveringszekerheid en consumentenbescherming

Leveringszekerheid

De volgende taken zijn belegd:

De gemeente:

- is verplicht aandacht te hebben voor leveringszekerheid bij vaststelling warmtekavel en de aanwijzing van een warmtebedrijf;
- is verplicht om na te denken over oplossingen en alternatieven in geval van een noodsituatie.

Het warmtebedrijf:

- heeft verzekeren leveringszekerheid als taak, is verplicht jaarlijks te rapporteren over leveringszekerheid aan ACM, problemen te melden.

De ACM:

- kan ingrijpen bij voorziene leveringsproblemen (warmtebedrijf opdragen maatregelen te treffen, aanstellen van stille bewindvoerder/vervanging bestuur warmtebedrijf, handhaving), en
- kan andere partijen een opdracht verstrekken bij leveringsproblemen (o.a. producenten, noodwarmtebedrijf).

Consumentenbescherming

- Uitgangspunt is een goede bescherming van de «gebonden gebruiker»
- In de Wcw zijn aanvullend rechten voor de consument opgenomen t.o.v. het consumentenrecht in het Burgerlijk Wetboek
- Met o.a.:
 - Enkel opzegvergoeding bij vaste contracten
 - Interne klachtenprocedure bij warmtebedrijf
 - Bescherming tegen beëindiging van levering wegens wanbetaling
 - Bescherming grote tariefverschillen
 - Opt out bij nieuwe aansluiting
 - Compensatieregeling bij ernstige storingen
 - Gespecificeerde factuur duurzaamheid

E. Overgangsrecht

Bestaande situaties worden omgezet naar een aanwijzing voor een warmtekavel

Regels Wcw van toepassing op bestaande warmtebedrijven

- Bestaande warmtebedrijven krijgen een aanwijzing voor een warmtekavel.
- Een warmtekavel omvat een warmtesysteem dat functioneert als één collectief warmtesysteem
- Duur: 14 – 30 jaar
- Na de overgangstermijn: verplichte overdracht van het warmtenet aan een warmtebedrijf met een publiek meerderheidsbelang of een warmtegemeenschap.
- De overgangstermijn biedt een waarborg om recente en reeds geplande significante investeringen terug te verdienen.

Toets aan EVRM

- Verplichte overdracht eigendom warmtenet na afloop van de aanwijzing: bestaande warmtebedrijven hebben het recht op een tegenprestatie die de marktwaarde op de verschaftte rechten op het warmtenet vertegenwoordigt.
- Advies van de Landsadvocaat: er is sprake van inmenging in het eigendomsrecht die op regelgevingsniveau rechtmatig is

Flankerend beleid

Het Kabinet zet in op drie randvoorwaarden:

- › Betaalbaarheid voor de gebruiker borgen
- › Uitvoeringskracht van publieke warmtebedrijven vergroten
- › Versterken van de regierol van de gemeente

Toekomst van de warmte wereld tussen overheid en markt

Wetsvoorsel

Wet Collectieve Warmte

16 december 2024

28 oktober 2022

DE WEEK VAN

Leonard Geluk

Met

- VNG steunt besluit dat warmtenetten in publieke handen komen
- Aanleg warmtenet-aansluitingen enorme inspanning waar overheidsregie noodzakelijk is

Meer Publieke Marktordening

- Warmtenetten in bestaande bouw is nieuw, vereist vertrouwen en draagvlak in warmte & betaalbaarheid
- Warmte is een vitale infrastructuur, vergelijkbaar met aardgas en elektriciteit
- Een betaalbare, warme woning voor iedereen is een maatschappelijk belang
- Publiek warmtebedrijf stuurt op publiek belang
- Meer draagvlak bij gebruikers bij warmtebedrijf in publieke handen (PBL)
- Gemeenten hebben regie en wijzen gebieden aan die overstappen naar een alternatief voor aardgas, mogelijk warmte
- Warmteprogramma 2026
- De WCW leidt tot transparante tarieven
- Kostengebaseerde tariefstructuur van groot belang
- Financiering
- Publieke realisatiekracht

Samenwerking

- Groep met warmtegemeenten
 - Intensief traject
 - Verbinding tussen gemeenten
 - Kennisoverdracht tussen gemeenten en stakeholders
- NBNL
- Financiers (BNG, EBN)
- Aedes
- Bouw- en installatiesector
- Wetenschap (WRR, RLi, TNO)

Programma 2025

- 27 januari: kavelsystematiek en ontheffingen
- 10 februari: tariefregulering en tarieflimiet
- 24 maart: betaalbaarheid (combinatie Wgiw) en opt-out
- 14 april: financiering en subsidies
- 26 mei: opzetten en verder brengen van warmtebedrijf
- 23 juni: klimaat – duurzaamheid/ collectieve warmtebronnen, restwarmte, ZLT

-> Kijk op <https://www.nplw.nl/agenda> en voeg het vragenuur toe aan je agenda.
De teams-link is hier ook beschikbaar.